Journael ofte dagregister van mijne vojagie gedaan met de fluyt de waeckende boey, in Comp.e vande fluyt Emeloort van bat.a naer 's Enyllant, om nae 's Schip den vergulden draacke 1656: aldaar verongelukt, te vernemen

1: January, Den ick abraham Leeman, eynde gestelt voor oppenstuurman op de waeckende boey, in Comp.e vande fluyt Emeloort van bat.a seyl gegaan, ende hebben op den 22: fed.e 's Enyllant int gesicht gekregen, gelijcke sulcx, en 's gene doorgaans tot dato gepasseert is, in mijn Journael bij de voors.e fluyt verbleven gespecificeert is, sullende nu volgen 's gene sedert, dat daar omtrent 's lands gearriveert eyn, naer mijn beste onthout gepasseert is,

Martij 20: Naar dat ick voor dato al tot 1: a 5: maal, met de boot van 's Schip, aan 's Enyllant ben aan lant geweest, ende een etmaal a twee overgebleven, om ost mogelijcke waer, eenige menschen op te soecken: soo ben ick op 20: deser met mooy weder, de wint Enydelijcke ende boot wel gemant, met proviant

versien

versien omtrent 9: à 10: uuren weder aan
lant gecomen, hebbe den onderstuurman
met 3: à 4: man inde boot gelaeten
om langs de wal te zeylen, met de
test ben landwaart in gegaan, noordelijk
aan, en eenige langs strant om te
degen te soecken, vonden anders niet
als stucken van planken, deckels
van kisten, duygen van leggers, verckens
boten vaten, ende soo voorts; tegen den
avont quamen op strant weder gesamentlijck
bij malcander bevont een van ons volcq
in onmacht, door de schrickelijcke hitte,
ende was selfs niet veel beter, gingen
gesamentlijcken inde boot, en aeten en
dronckken wat, van 's gene wij landen
en leyden ons te rusten, om den dagl te
verwachten, Doch liet een man de wacht
houden, ende malcanderen verlossen
de geheelen nacht

21: D° Smorgens mooy weder de wint L. O:
met moye coelte, onse dregl gelicht en
langs strant heen geseylt, gingl weder
met eenige van ons volcke aan lant,
vonden planken, duygen, dosten, en een
balcq die dwars int schip geleyt was,
namentlijcke een ne dreynen planck

langl

'S RYKS ARCHIEF

'S RYKS ARCHIEF

[illegible] 9: [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

boden in was, stuckken van 't Voorstenwercq
van 't Hackebort, 4: à 5: Voorvaarden
Fuffrouwen, en andere Sommelingh; over
de middagh eynde de wint L: L: W: met
een labbere Soelte, begon de Zee seer aan
te Vollen, soo dat tegen het volcke seyde
laat ons nae boort gaan, want ick
vreese voor onweer (op dat wy niet
vaeren als voor omtrent 3: Weecken
wanneer aan lant eynde, met hart weder
aan boort mosten comen, ende omtrent
het Schip eynde, is de mast vande boot
gebroocken, soo dat onse dregh mosten
laeten vallen, eynde onmogelijcke om
aan boort te comen, door de harde wint
ende Schrickelijcke hooge Zee, soo dat
elcke oogenblicke meenden vande Zee
overstolpt te worden, deden Zeyn en lieten
Schoot op Schoot schieten om hulp, dan
en quam niet; daar dogh, eenen by
aldien den Schipper het Touw ladt
laeten Sappen, op ons conde af comen,
dan het geschach niet, ende wy meenden
alle oogenblicke te vergaan, tot dat
eyndelijcke Dodt gaf dat het Tou
van 't Schip van selfs braecke, en op

ons

ons aff quam drijven, en soodanich met
groot perijckel weder aan boort quamen,
int schip eijnde, seijde de schipper tegens
mij, het is u groot geluck, dat het Touw
gebroocken is, ick sonde u anders niet
gelopen hebben, 's welcke hij tot diverse
maelen bij 's volcke repeteerde, dat mij
van harten seer dede, sulcx van hem
te verstaan, en mij daar over bedroefde.
Nu als voorn verhaalt geresolveert
hebbende om naer boort te gaan, eijn bij
het schip gecomen wesende noch onder
zeijl, den schipper mij siende, seijde wat
doet gij al reede aan boort, laet het
goet inde boot leggen, gij moet weder
aan lant, waar op seijde de Eee begint
soo hart aan te rollen aan lant, dat
ick vreese voor onweer, dan gaff mij
tot antwoort, 's leeft geen noot de boot
moet weder heen, daar op repliceerde,
aan lant comende Eijgl ick eenigl
onweer, waer sal ick mij bergen, want
daar geen baaij noch Dijlanden eijn,
moet ick tegens de wal soo eijn wij
om den hals, en 's Eeewaart can ick
niet, oock ist over al vuijl ende vol
Klippen, boven dien, alsoo 's tegens den
avont gingl, geen uijtsicht conden hebben

dan

dan seyde weder tegens my, het leeft geen
noot; sis mooy weer, waer op ick noch
maels seyde, dat ick seer voor onweer
vreesde, reprocheerde my dat ick bangl
was, ende de boot weder naer lant most,
traeckende den boeckhouder wat hem daer
van dacht, die tot antwoort gaf, dat het
goet weder was, soo dat inden name
godes weder aan lant gingen; met donker
zijn wij voor droogt gecomen, onder het
lant, en hebben 's gezelt om den dagl te
verwachten, de wint L: L: W: en L: W:
geloopen met Stijve Coelte, de zee begon
soo hol aan te schieten, dat wij onse
dregl mosten lichten, en gingen onder seyl,
de wint begon dapper aan te coelen
en het was heel donker, soo dat geen
uytsicht hadden, de zee brande over al
op de Clippen, want langs 's lant veel
Clippen en Sukken leggen, leyden soo over
ende weder tusschen de brandingl dan
conden met uytgeraecken, zijn weder
voor dregl gecomen, om den dagl te
verwachten, ende het begon hoe langer
hoe harder te waijen

23: d° Smorgens met den dagl ons dregl
gelicht

gelicht, en onder seyl gegaan, doende ons
best om buyten de droogten te raacken,
dan de Zee schoot soo hol, en de wint
was soo trachtich, dat wy het niet ver-
dragen conden, ons roer bracht los, de
bovenste vingerlinckt was uyt steven,
ende de onderste roer haack, die was soo
los van het roer af, soo dat heel
verleegen waeren, namen aan elcke zyde,
vande boot 2: riemen, om mede te
stieren, de wint ende de Zee soo trachtich
aanschietende, dat het qualycke te
verhaelen is, soo dat het volcq begon te
kermen, en te roepen, want wy namen
veel waeter over, en conden soo ~~langt~~
niet langt gaande houden, vreesden
met elcke Zee omgeworpen te worden, ick
geen raad ter werelt siende om 't schip
te vinden, wiens genootsaackt voor
wint en voor Zee te laeten voor staen,
op Godes genaede aan, soo dat
malcanderen seer bedroeft aan sagen;
ick seyde comt laat ons op godt
betrouwen, ende ons tot hem begeven,
wy moeten doch eens sterven, elcke een
bereyde hem daar toe, want wy niet
anders en sien dan de doodt voor
oogen, knielden met malcander neder

en

en ick dede het gebet, en liepen [illegible] dode
van harten aan, soo dat meest al het
volcq de tranen over de oogen liepen
dat gedaan eynde begonnen eenige
droevigh te schreyen, doch troostte haer
soo veel als ick conde, want mij het
schreyen alsoo nae als haer was, doch
liet het soo weynich blycken als ick
conde. Wy sagen doorgaans het lant,
ende de Eee was soo onstuymigh ende
groff dat wy alle oogenblicke meenden
te vergaan. 2: a' 3: uuren naer de
middagh sagh ick twee hooge heuvels
in Eee, en eenigh gebroocken lant, een
mooy stuck van 's vaste lant af,
meest recht voor uyt ley, mosten alsoo
laeten voor staan met de besaan ter
halver mast, want daer geen ander
remedie was, de voorsz: heuvels wat
naeder comende, sagen dat het twee
Clippen waeren, tusschen beyden
sagh ick een kleene bocht, met graeu
Eant leggen, en buyten om weder syden
sagh ick niet dan Clippen en gebroocken
lant, en de Eee brande over al soo
stenck ende wreet, dat 's een afgrys
was,

was om te lieten, ick niet wetende wat
te doen, bij steecken en conde ick niet
moeten het soo laeten voortstaan, liet de
Focke bij maecken, op dat het noch harder
vaart soude loopen; om de Eee te ontgaan,
en liet een Pressenningl Cleepen, om de
Eee daar op te breecken, dicht bij de
brandingl comende, wiert de boot met
een Eee bij naer halfs vol geworpen, ick
liep van uytkoolen, want wij sullen noch
meerder Crijgen, dan daar was weynich
moet onder 's volcq, alsoo geen ander
apparentie was, dan tegen de Clippen,
in stucken gesmeeten te worden. Ick
liet het Recht op de voorseijde Santbaij
aanhouden, het liep soo snellen vaart,
ende met de Schrickelijcke Cracht vande
Eee, wierden wij over de Clippen, wel een
Pistool schoot weeghs heen geworpen;
onderweeghs inde brandingl Cregen een
stoot op een Clip, en Raackten soodanich
daar door, het volck viel ten eersten
over boort, om het lant te Crijgen, ick
bleef aan de boot langen, en liep om
hulp om de boot te bergen, en Cregen
hem met alle man over de Clippen heen,
tot aan het Sant Strant, doe was het

ontrent

en ick dede het gebet, en liepen den Dode
van harten aan, soo dat meest al het
volcq de Tranen over de oogen liepen
dat gedaan eynde begonnen eenige
droevigh te schreyen, doch Troost haer
soo veel als ick conde, want mij het
schreyen alsoo nae als haer was, doch
liet het soo weynich blycken als ick
conde. Wy sagen doorgaans het lant,
ende de Zee was soo onstuymigh ende
groff dat wy alle oogenblick meenden
te vergaan. 2: a' 3: uuren naer de
middagh sagh ick twee hooge heuvels
in Zee, en eenigh gebroocken lant, een
mooy stuck van 's vaste lant af,
meest recht voor uyt ley, mosten alsoo
laeten voor staan met de besaan ter
halver mast, want daer geen ander
Remedie was, de voorsz: heuvels wat
naeder comende, sagen dat het twee
Clippen waeren, tusschen beyden
sagh ick een kleene bocht, met graeu
Zant leggen, en buyten om weder syden
sagh ick niet dan Clippen en gebroocken
lant, en de Zee brande over al soo
sterck ende wreet, dat 's een afgrijs

was,

was om te lieen, ick niet wetende wat
te doen, bij steecken en conde ick niet
moeten het soo laeten voortstaan, liet de
fock bij maecken, op dat het noch harder
vaart soude loopen, om de Eee te ontgaan,
en liet een Presenningl Cleepen, om de
Eee daar op te breecken, dicht bij de
brandingl comende, wiert de boot met
een Eee bij naer halfl vol geworpen, ick
liep van uytkoosen, want wij sullen noch
meerder Crijgen, dan daar was weynich
moet onder 't volcq, alsoo geen ander
apparentie was, dan tegen de Clippen,
in Stucken gesmeeten te worden. Ick
liet het Recht op de voorseyde Sant bay
aanhouden, het liep soo snellen vaart,
ende met de Schrickelijcke Crachte vande
Eee, wierden wij over de Clippen, wel een
Pistool schoot weeghs heen geworpen;
onderweeghs inde brandingl Cregen een
stoot op een Clip, en Raackten soodanich
daar door, het volck viel ten eersten
over boort, om het lant te Crijgen, ick
bleef aan de boot langen; en liep om
hulp om de boot te bergen, en Cregen
hem met alle man over de Clippen heen,
tot aan het Sant Strant, doe was het

ontrent

ontrent 4: a' 5: uuren nae de middagl, let
volcke was doen soo verblijt, ook sij een nieu-
leven gevonden ladden, droogden laen goet,
wij ladden ontrent 7: a' 8: ℔. broot, dan
'l was leel nadt van 't Zoutwater, en vier
hachjes Specq, en anders geen Eetbaere
waer; wij Cloegen twee Tobben door
en hebbende gevilt, datelijcke vier gemaeckt
en 't vlees gebraden, eenige van ons volcke
liepen op de Clippen, en vonden Jonge
meeuwen inde hoolen: let gingl doen
op een braeden, icke liet let vadt met
waeter aan lant haelen, op dat niet te
veel soude gedronckeen worden, doen ij
gegeten ladden, liet elcke eens drinckeen,
door een Liet, en doen was let tegen den
avont, let volcke bracht mij twee meeuwen
met een Stucke gebraden Tobben vlees,
dan hadde weynich moet om te eeten,
vreesde seer 't Schip verlooren te hebben,
den avont gevallen zijnde, Croopen bij
malcander onder een Clip, en bleven
daar de heele nacht, die mij machtich
langl viel, tot dat let weder dagl
wierde,

24: d° Smorgens was de wint vrij wat
afgenomen

aangenomen, bevonden de boot door 's Stooten
vrij schadeloos, de mast door uyt het Spoor,
Ick gingh op de Clippen, dan sagh niet als
de bare Zee, ende de Rudsen daar wij
deur waeren comen Zeylen, ende Clip
aan Dodt van Harten aan, om Hulp ende
bij stant, gingh weder om laegh, en liet
's volcke 's gebet doen, stelde de Timmerman
met 3: a' 4: matrosen, aan de boot te
werck, om deselve te Sparren, soo veel
wij conden, de Rest gingen om meeuwen
te soecken, sloegen noch 2: Robben doot,
het versch waeter dat wij hadden was
seer weynich, het vaetjen was omtrent
10: Kannen groot, ende was al half
leegh, soo dat wij naulijcx meer durfden
drincken; wij soeten tusschen de Clippen
om waeter, ende wij vonden een holle
Clip met Regenwaeter, het was soo groen
als gras, en heel bracke, wij geneerden
ons daar mede, om 's ander te Spaeren
tot dat weder in Zee gingen, vreesden
geen ander waeter te vinden; ons broot
gedroogt Zynde, dedent in een sacke, gaf
elcke een weynigh om 's Hert te verstercken,
desen dagh Kregen wij onse boot weder
Claar, nae ons best vermogen, ende
aten met malcanderen Songe meeuwen,

en Robbevleys

en Lobbevleijs: Ick was seer bedroeft, want
met niemant conde te Laade gaan, dan
met Dode alleen, gingt boven op den bergt,
viel op mijn knien, en bade godt om bijstant
om laegt gecomen zijnde, liet laer gezamentlijk
'sgebet doen, ende vermaende laer, dat zij
godt voor oogen wilden houden, ende laer
wachten van sonden, want wij in groote
noot waeren, ende dat Dode den Lechten
Stuurman was, die ons weder te Lecht
can brengen, soo datter sommige beweeght
wierden, tot Schreijen, tegens den avont
gingen weder met malcander onder de
Klip, om te Lusten ende den dach te
verwachten

25 d° Smorgens Leedelijck mooij weder de wint
L: O: met labbere Loelte, naer het gebet
gedaan was, liet het volck weder uijt
gaan, om wat te beschaeren, conden
weijnich meeuwen meer vinden, maer
vonden noch 2: Lobben, sloegen die, en
geneerden ons daar mede, ick gingt op
den bergt ende sagt Leewaart in, ofte
ick een Leijl conde sien, dan wij sagen
de Klippen wel, een mans lengte boven
'swaeter, daar wij met de boot waeren
overgecomen, en sagt geen kans om daer
weder uijt te comen, tusschen beijde deze

voornoemde

voornoemde Clippen, daar wij op waeren,
was een gadt, dan het was heel vuyl, ende
vol Clippen, mosten evenwel sien om daer
door te comen, alsoo anders geen apparentie
was, om daar uyt te geraecken, liet het
volck de riemen ende de dosten inde boot
dragen, soo dat met alle man de boot
daar door haelden, ende lagh doen tusschen
het vaste lant, en 't Seylant, wij deden ons
best om meerder hobben te vangen, tregen
noch 2: Etx: braeden het vleys, ende droegen
inde boot tot provisie, vonden noch lier
en daar eenige meeuwen, namen die oock
mede, en 2: a' 3: Lannen van dat waeter,
maeckten ons Claer om Eer te gaan, op
hoop van 't Schip te vinden, het was doen
tegen den avont, wij leyden ons weder bij
malcanderen onder de Clip, verwachtende
den lantwint ende den dagh,

26: d° Smorgens mooy weder de wint L: O: met
Tamelijcke Loeckte, naer dat het gebeth
met malcanderen gedaan hadden, gingen
inde boot, en maeckten ons Eyl bij,
deden ons best om 't vaste lant aan boort
te Erijgen, 't welcke geschiede, seylden
langs het lant, sagen veel gebroockten
lant, hooge Clippen, Eylanden en droogten,
daar wij door ende voor bij waeren

gecomen

gecomen, dan doenmaels door de ongestuymicheyt
vande Zee, niemendal gesien, lieten soo
langs het lant heen loopen, op hoop van 't Schip
te vinden, was over al vol Clippen, en
brandingl, dat naulijcx daar door conden
comen, want het buyten gemeen wuyl, langs
de Cust is, seylden dien heelen dagl, dan
vernamen geen Eyl, ick seer bedroeft zynde,
niet wetende wat wij doen souden, sagl een
Eylant in Zee, ontrent een Canon schoot
van 't vaste lant, liet het daar aan staan
om een bequame plaets voor de boot te
soecken, eer wij daar quamen begoot de
L: W: wint soo dapper te koelen, dat bij
nae van 't Eylant souden zyn [illegible]
versteecken geweest, edoch noch daer bij
comende, lieten ons dregl vallen, en
gesamentlijcke nae lant, sloegen een Hoo
en die bij 't vier gebraden aten met
malcander, en die 2: a' 3: Tannen brachte
waeter toegedroncken, smaeckte ons als
oft wij te bruylof gingen, het overschoot
brachten wij die inde boot, ick gingl
boven op het Eylant, sach in Zee oft ick
iets vernemen conde, dan niets siende
dan de Zee, Clippen, en brandingl, Siep
godt van harten aan, om zyn hulp en
bij stant in deze groote noot, gingl weder

om

om laegl, en nae dat met malcanderen
het gebet gedaan hadden, gingen gesamentl.
inde Huijsche leggen om te Rusten

27: d° Smorgens goet weder de wint L: O: met
moje Coelte gingen met de boot onder
Teijl, langs het lant leen, dan sagen
niet, quamen soo ons doch, op die plaets
daar wij het schip verlooren hadden
sagen op het lant weder stucken van
's schip den draack, vaatwerck hoopaend:
stucken van planken als voor deses,
ick seer bedroeft sijnde niet wetende
waar ick mij keeren oft wenden soude,
want van 's volck geen staat oft daet
crijgen coude, sij sagen al op mij, seijde
ick laer wat sij waeren daar mede
te vreeden, vraechde ick laer iets,
seijden 's geen u goet dunckt, sullen
wij doen, soo dat de sorgh alleen op
mij aan quam, ick bad godt in
mijn harte, om hulp en staat, men
begon te hoopen om drincken, kermen
en slagen van dorst, dronken ons
eijgen waeter, als mede Lout waeter
dorsten van 's versche waeter niet
meer drincken, want dien dach al
twee maal gedronckeen hadde, de

man

'S RYKS ARCHIEF

man een halve muttje elcke Reyse, dat
het volcke wilde hebben, dat ick drincken
soude, dan durfde niet, alsoo geen ander
wist te krygen: wy sagen in Zee een eylant
leggen, noortwaert van ons, stelden onse
Cours daer naer toe, daar by comende was
meest Pontoon vuyl en vol Klippen, aande
lant Eyde vond ick een baay, lieten aldaar
onse dregl vallen, dit eylant lagl omtrent
een Canon Schoot van 't vaste lant, gingen
aan lant en laelden de boot op Strant
de Hobben quamen met sulcken quantiteyt
aanswemmen ende aanloopen dat het te
verwonderen was, bleven stil staan en
sagen ons aan, wy ladden noch een Schop
ende een Spade inde boot, namen die
en begonden te graeven, en cregen waeten
proefden dat het goet was, daer was
groote blytschap, elcke quam om te
drincken, daar conde pas soo veel by
loopen als gedronckeni wierde, liet dat
oock noch een put graeven, dat waeten
was noch beter, dan 't eerste, soo dat elcke
met groot vernoegen syn becomste dronck
sloegen twee Hobben doodt, maeckten
vier en braeden het vlees, sommige van
ons

ons volcke gingen om meeuwen te soecken,
dan vonden niet, klommen om hoogt, om
eenwaart in te sien, dan sagen niet als
de bare zee, ende de klippen, aalen van
's robbenvlees en dronken toe, en nae
dat gesamentlijcke 's gebet gedaan hadden,
alsoo 's avonts was, gingen inde kuijlte
ons tot rusten begeven

20 d° smorgens goet weder, ende de wint
S. O. met moje koelte, nae dat het gebet
gedaan was, liet een man nae boven
gaan, om uyt te kijcken, en liet se
malt ander verlossen, verhoopten nog
dat wij het selfs souden te sien comen,
eenich van ons volcke sloegen weer
robben doot, en bradende, sche lade een
kardoeskoocken van blicke, daar maecktes
wij een braedpan van, fruijten de leven
met het hert, ende de longt, met 's meer
vande robben soo goet als wij conden,
maer ons waeter inde eerste put, wiert
heel bracke, soo dat ick vreesde, met
het waeter niet langt duren souden,
liet het vaetjen 's geene wij hadden dat eerste
vullen uyt de andere put, gingen voorts
op het gebergte en tusschen de klippen
om uyt te sien, en belaste aan de man
die de wacht hadde en al het ander volcke,

om

om over al wel uyt te sien, badt godt in
myn harte om hulp ende uytcomste, alsoo
noch eenige hoope hadde; dat het Schip noch
soude op duycken, s'avonts met Eens
ondergancke Sieg de man die den uytkyke
hadde, een Seyl, een Seyl, liepen datelyck met
alle man naer boven, en ick sagt het
selfs, liet doen terstont vier Stoocken,
en staacken een hoopen Stuycke inde
brant, dat het leeck off het heele eylant
inde brant was, elcke was soo verblyt
off ey een nieu leven gevonden hadden,
Ick liet op een hooge plaets van dat
vier aff, een groot perkly lout brengen,
om off hy schieten mochte, souden wy dat
dan inde brant steecken, op dat ey
bemerckten mogen, dat daar Christen
menschen waeren, cort daer nae op 1 a 2
mylen by de wal eynde, heeft hy seyl
gevindert, als off hy wilde ten anckeren
comen, soo als wy sien conden, cort
daar nae geschooten, dat wy hoorden, ende
het vier sagen, daar op wy datelyck al
s'houts dat by malcanderen lad laeten
leggen, soo dat het een geweldich groot
vier was, en het volcke liep met groote
stucken brandent lout, langs strant
op en

op de neer, om gesien te worden, souden
gaeren met de boot uytgeloopen hebben, —
maer conden niet, door oorsaacke 's over
al vuyl was, ende de Zee brande over al,
oock soo was het avont, dat wy geen
uytsicht en ladden, ick verdeelde het volcke
in twee deelen, liet elcke deel de halve
nacht waecken, en gestaedigl vieren tot
den dagl toe, —

29: 30: en 31: d° den dagl aangebroocken zynde, zyn
in Zee geloopen, dan sagen het Schip niet,
seylden Zeewaert in, liet een man aande
mast klimmen, dan sagen niet; noch en
vonden niet, daar was weder een
nieuwe droefheyt voor landen, het
gingl op een kermen, en klaegen, vloeckten,
en tweeren, elcke wist het zyne in te
brengen, ick seer bedroeft zynde, niet
wetende wat middel, hier toe schaffen
souden, vont goet weder naer 's Oylant
te loopen, ende daar noch wat te blyven
en stadigl uyt te kyckken, of het schip
sich weder mochte op doen, soo dat wy
het overleyden naer lant toe, ende weder
op onse oude plaets quamen; ick liet
scherpe wacht houden, om te degen uyt
te sien, en gaff laer moet, dat ick

noch —

noch verloopte 't schip souden wederkeeren, —
vermits sy souden twijffel ons moeten —
gesien hebben, voort souden een deel om de
Cost te beschaeren gelijcke voor desen, ick
gingl op de Clippen, en sagl Eeuwaert in,
bade gode met schreijende oogen, om hulp —
ende bij stande met wetende wat ick —
doen souden, ick was meest altijt van
 't volcke af, door mistroostickeijt, gingl —
weder om laegl bij het volcke, belaste de
Lobbe vellen wel te bewaeren ende te —
droogen, want wij die misschien wel
van nooden souden hebben, het volcke —
liep op en neer, aten en dronken van
 't geene ij laddet, men begon te Claegen
van Flaeuwickeijt en Swackheijt, sommige
soo het bleecke lieten de moet vallen, dan
ick troostte haar noch soo veel als ick
conde, en maeckte noch weijnich swarickeijt
in haar presentie, dan was heel anders
in mijn gemoet, doch lieten voor haer niet
blijcken, op dat ij de moet niet souden
verloren geven, wij laddet een Tinne —
kan, gebruijckten die tot een ketel, om
pieterselie de mare met Lobbe vleijs —
te koocken, dat gaf noch eenige —
vernieuwinge, aaten daer smaeckelijcke

af

aan, om wij te bruijlost gingen, dan
ladden binnen corten weder groote droeckt
vermits het waeten inde put heel bracht
begon te werden, en hoemen diepen graeckde,
hoe 'slimmer was, soo dat het volcke de
loop treegt, en begonnen te kermen van
pijn inde buycke en flaeuwicheyt, en dat
de beenen soo swacke wierden, bevont aan
mijn eygen selven, dat ey de waerheyt
spraecken, alsoo selcks niet beter gestelt
was,

April
1:2:3:4:5:6: en 7: d°, Op Primo deser s'morgens
mooij weer de wint L: O: nae het gebet
geschiet was, ben icke nae boven gegaan,
ende keecke Leewaarts in, dan conde
geen Eeyl sien, soo dat den moet verloren
gaan, ladde geen hoop meer, dat het Schip
sonde wederkeeren, ick bade godt in mijn
herte om laat en hulpe, gingt om laegt
bij 's volcke, belaste Cluyten te hacken,
van omtrent 2: voeten langt, seyde laer
wij sullen de boot sien op te boegen inde
Robbe vellen, om daar mede naer bat^a
te gaan, bij aldien het Schip niet comen
mochte, het volcke laer daer weynich aan
storende, het scheen sij daar geen moet toe
ladden, icke daer over seer moejelijcke wierde
siende

siende daar Traagleijt dat niemant Pets
begoste, quam bij laer en begon bij nae te
sweeren, en seijde die niet en helpt, die sal
ick laeten staan en niet mede nemen, —
Ick nam eerst de bijl op de schouder en
ginck alleen, hackte 9: stutten, en
braetse op het strant bij 't volck, doen
gingen ij oock en hackten, soo veel als
wij van noden hadden; 't scheen dat ij bangt
waeren ick laer sonde laeten staan,
liet de Timmerman de stutten bereijden,
en cloptese inde delgaten, namen de wullen
vande boot, en maeckten daar Tabelgaren
aff, wij ladden noch 4: pieckens, bonden
die langs de stutten, om stijfte te geven,
ende onderrechte 't volck, soo als ick het
hebben wilde, liet sommige plattingl
leggen tot schooten en braffen vande
wullen vande boot, Ick nam de Lobbe
vellen, en sneetse in stucken, soo lancke
en soo breet als ij vallen moeten, ladden
een groote spijcker, cloptes daer gaeten
mede inde vellen op beijde ende, en
naeijdense soo aan malcander met
Tabelgaaren, en voorts gebonden aande
stutten die inde boot geslagen waren,

liet

liet de Soeyclampen afslaan, en namen
de Spijckers om de vellen met een plattingl
Pontoon de boot vast te Spijckeren,
en deden in alles soo veel ons mogelijcke
waer ons best, om de boot claer te
maecken, hoopten sommijlen noch het
schip soude op duijcken, dan sagen hem
niet meer, Ick deed altijt het gebet
soeltens en savonts, ende vermaende het
het volcke dat Ey Dode voor oogen souden
houden, ende hem bidden om hulp ende
bij stant dat hij ons niet verlaeten wilde,
op dat wij een voorspoedige Reijse moeten
becomen, wij lieden met malcanderen
huijs onder een Klip, het gingl meest op
een clagen, dat Ey soo Flaeuw waeren
dat sij den bergl niet meer conden
op climmen, den loop Regeerde oock onder
ons van brackwater te drincken
sommige begonden laer tot leggen te
begeven, en eenige gingen inde huijsche
sitten Schreijen, ende lamenteren heele
halve dagen langl van droefheijt, Ick
was selfs mede soo Swacke, dat ick
pas gaan conde, was meest altijt op den
bergl en op de Klippen, badt godt om
hulp en bij stant, het volcke bracht mij
somtijcs wat te eeten gebraden Robbenvlees

ende

ende leven, ey ladden sorge voor mij dat ick
niet siecken soude worden, ende misschien
sterven soude, want ick niet wel te pas,
was, voorts staackte onse boot claer, soo
goet als wijse met onse gereetschap dat wij
ladden maecken conden, ende vermits het
waeter bracke was, ende de stobben begonnen
te minderen, maeckten ons claer om 's seijl
te gaan, sloegen eenige stobben doot, maeckten
kuijlen inde aarde, leijden de bouten vande
stobben daar in, ende vier daar boven
gemaeckt om te braeden, sulcx geschiet sijnde
plucken van malcander, leijdent inde
son om te drooghen, soo hart als tabelgaren
was, op dat het duuren mocke op de reijse,
wij graefden een ander put onder het
geberckte en vonden waeter dat redelijcke
goet was, wij ladden twee tambaerten
van 's volcke, naeijden die aan malcander,
ende een lijcke stoutom van plattingl, en
maeckten daer een stormseijl af, ende
acten op de plecht vande boot sneed ick,
met een mes een taart, leijde daer een
stuck van het Euijtlant in, met een stuck
van 's lant van Java, maeckten mede
2: pasters van hout, en liet de Eijlen
aanslaan, ende alles wel claer sijnde,

waeren

waeren gerevolveert met den dagl, inden
naeme des heeren seyl te gaan, om, soo 's
godt almaeltigl belieffde, weder bij onse
natie te comen, ons water vadt liet
ick op vullen, met 's geen daar wij vorders
iets in conden bergen, soo dat in alles 50:
flap cannen water hadden

N: d° = s'morgens goet weder de wint E: O: moje
Coelte, naer dat ons gebet met malcander
gedaan hadden, maeckten ons Elaer
om 's seyl te gaan, aaten nos eens hebben
vlees aan lant tot ons scheydmael, en
dronckten onse becomste, ick gingl op het
gebergte om te sien, waer wij best conden
uytcomen, bad Godt van harten om
hulp ende bij stant, dat bij aldien Eyn
heyligen wille was, dos nos weder
moste te heeste comen, en gingen doen
gesamentlijck naer de boot, vonden daer
veel water in, alsoo deselve nos vrij
lecke was, dan conden daer niet meer
toe doen, mast soodanich voort, lichten
onse dregl en gingen inden naeme des
heeren Eyl, liepen soo langs de Clippen
en Rudsen leen, buyten gecomen Eynde,
vielen gesamentlijck op onse knien
baden godt almaeltich om hulp, en dat
hij ons wilde stercken aan Eiel ende
lichaam

S RIKS ARCHIEF

lichaam ende onsen leijtsman wesen, ende
seijlden soo voorts inden name des heeren
voorts verdeelde, 't volcq soo als mij best
goet dachte, ons kantsoen dat wij gaeven
was 2: brandewijn pimpeltjes waeter, —
3: maal daagts, en ½ hant vol kobben
vlees voor den heelen dagl elcke man
even veel, wij ladden dien dagl naer de
middagl slappe Loelte, ende de nacht
meest stilte tot den dagl toe, —

9: d° Smorgens mooij weder met een donckere
lucht, de wint noordelijcke dan meest
stilte, conden geen lant meer sien, ~~bevant~~
dat mij de stroom, om de N: W: gevoert
ladde, leijdent over naer de wal toe, dan
was meest stil, den heelen dach ende
hele nacht tot den dach toe, —

10: d° met het vervolgende tot den 20: d° des
morgens goet weder de wint L: O: met
slappe Loelte saegen weder lant, hielden
daar naer toe, dan het was meest stil,
de Eon Eeken marktis leet, soo dat het
op een kermen en clagen gingl van
dorst, eenige dronckene laer eijgen
waeter, sommige Lout waeter, des
naer middagts cregen een labbere
Loelte uijt den L: liepen aan een
Eijlant, want dach omtrent veel

Eijlanden

Eylanden sijn, aan lant comende
begonnen te graeven, omtrent 2: voet
maer diep Eynde, vonden goet Waeter
dronckten doen soo veel als elcke in Eyn
lijff bergen conde, sonden gaarn vier
gemaeckt hebben, om een Lob a' Twee
te Loocken, die wij aldaar wel conden
becomen, dan onse vier steen was
verloren, ick liet soo veel pieterselie
de mare inde boot draegen, als wij
bergen conden, alsoo 'svolcq daar graegt
nae was, om met het droogh Lobben vleesch
te eeten, voorts alsoo de wint goet was,
en Tamelijcke Loelte wilde ick Leyse
verwonderen, dronckten een Ider Lijckelijcke
sijn becomste, gingen met malcander inde
boot, maeckten Eyl, en lieten het inden
naeme des Heeren voortstaan, de wint
die was Eyndelijcke met schoone voortgangt
wij danckten godt voor Eyne genade, het
gincke dien dach ende nacht soo Treffelijcke
voort, dat het een lust was, om te sien,
seylden soo langs het lant heen, het valt
doorgaans heel hoogt, santijts vlacke
ende groen, dan weynich geboomte,
op sommige plaetsen ist lande oock
Roodachtich ende veel steyle Clippen,
soo dat daar de Eee tegens aan brant

Hemels

hemels hoogt, maer geen baeijen, ofte
tevieren hebben wij connen sien, ofte
vernemen, dan sagen hier en daer noch wel een
sant bocht, het welcke versocht soo instantelijcken
om weder ergens aan te loopen, maer ick
sagt daer geen kans toe, soo dat het een
miserabel ellendigt leven met ons gast, door
'sal te soben waeter dat wij hadden, dronckende
doorgaans ons eijgen waeter, ende kout water
uijt de Zee, al ofte het soet waeter geweest
hadt, Ick troostte 'swelcke soo wel als ick
conde, seijde dat ick verhoopte, dat ons
godt de heer een spoedige reijse verleenen
souden, vermits 'smeesten tijt treffelijcke
voortginck, wierde niet geclaecht, dan van
dorst ende flaeuwicheijt, het eeten dat
wij aten was meest wande pieterselie
de mare, 'swelcke ons om zijn voetticheijts
halven, noch het smaeckelijckste was,
hoewel 'soock krachtigt is, dat op raecken
hadden wij niet dan het droogt hobben
vlees, 'swelcke soo droogt was als tabel
garen, men begon doen het eeten te
begeven, ende was geen appetijt, ter
oorsaacke wande schrickelijcke dorst
die wij leeden, soo dat die geene, die

Eeten

[illegible] [illegible] [illegible] [

swacke, dat wanneer de besaan gestreeckt
was, ende selfde weder op wilden hijsen
wel 2: a' 3: glaesen met alle man doende
waeren, daar te vooren een man met
gemacke sulcx conde doen, soo als wij
naer gissingl noch wel 100: mijlen vande
Lust van Java waeren, quamen ons
noch meerder tegenspoet over, want
soo als de man aan 't Roer, doende was
met gijpen, quam noch een persoon bij
leen om te helpen die door onvoorsichtigheyt
midden op het Lampas trad, dat het
heel in stucken raackte, de naelde
bij nae halff door de doos leen, daer
door wij allegaar van harten bedroeck
ende benaut waeren, ick stelde de
naelde weder soo wel als ick conde,
ende de roos mede, nam mijn halsdoecke
ende bont dat daar over leen, ende
kontomme voor de wint te beschutten,
des nachts liet ick nae de Sterren
stuuren, ende lieten soo inde name
goodes voortgaan, het gingl doorgaens
treffelijcke voort, dan het lammeren
en slaegen van dorst en was geen

ende

Lijnde, als [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de Bogoha [illegible] [illegible], om't [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

A°: d°: [illegible] ons Cnoop [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
voor [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Haauw dat ick naulijcx spreecken
conde, vande brandt dat ick van mijn
eijgen waeten gecregen ladde,

29: D° doen het dagl was sagen wij het lant
en waeren noch ontrent een mijl daar
af, elcke liep en wenste maer aan
lant te wesen om te drincken, liepen dicht
onder de wal, seijlden langs het lant,
ende sagen nae een goede plaets, om met
de boot aan te comen, vonden een Ledeck
plaets, daar liepen wij aan, soo dicht als
wij conden, en lieten de dregl vallen
sagen een Levier, ende daar stonden
eenige Clappus boomen, het was doe
ontrent 9: uuren, ende het was heel
mooij weder, daar twommen 5: mannen
naer lant, om te sien of ey waeten
conden crijgen, de Timmerman die een
vande 5: was, nam eijn bijl mede, om
te sien, of daar eenige Clappus conde
crijgen, om voor de Leijs mede te nemen,
ick gaf laer het eijnde vande lootlijn
mede, om het vaetjen daer mede aan
lant te haelen, ende wij souden dan
weder aan boort laelen, want de Lee
daar wat aan brande; doen ey lieden

aan

aan lant quamen, dronchen ey laer
becomste, hachten een Slappus boom
om, en aaten, dan ey droegen geen sorge
voor ons die inde boot waeren, ofte het
laer niemendal aangingl, ichte dede eeyn
en liet hoepen, dat ey het vadt souden
aan lant laelen, op dat wy inde boot
mede wat te drinchen moesten crijgen,
want by nae doot van dorst waeren,
ende wat ichte seynde ende siep, 's moets
niet lespen, deden al ost laer niet aan en
gingl, ichte liet de fongen aan lant
swemmen, ende belaste hem dat hy laer
seggen soude, dat ey het vaetjen aan
lant souden laelen, ende niet waeten
vullen, dat wy het dan met de lijn aan
boort souden haelen, ende dat ey souden
aan boort comen, ende elcke wat mede
brengen vande vruchten die ey ladden, dan
de fongen by laer gecomen eynde, dede
als de fest, adt ende dronche ende sagl
nae de boot niet om, leyden laer te
samen inde gabbe gabben om te slapen,
ende en droegen geen sorgl voor ons,
het scheen dat ey al vergenoeckt waeren,
nae de middagl ontrent 2: à 3: uuren,
liet ichte noch een man aan lant swemmen,
en belaste hem 's selve, doen die aan

lant

lant quam, deed mede als de Rest, en
liet het met den gavotsten hoop, Eort daer
nae bracht de lijn aande Elippen in
stucken, soo dat ick geen Raat meer wist,
want niemant bij mij was, die swemmen
conde, ick dede Eijn en liet Roepen, dat
wij 't seijl souden gaan, dan Eij weijcden
weder, en gaven te verstaan, dat wij
met de boot aan Strant souden comen,
maer wij conden niet, en souden de
boot verlooren hebben, alsoo 't daar heel
vuijl was, ende alsoo Eij ons geen gehoor
wilden geven, en ter oorsaacke het tegen
den avont gingl, was ick genoodsaacht
om van daar te gaan, alsoo de Eee, hart
begon aan te branden, vreesden de boot
te verliesen, lieten onse dregge, deden
ons best, om achter een hoeck te comen,
die daar uijt Stack, want aldaar
sleeft waeter was, lieten onse dregge
vallen, en bleven daer leggen tot den
dagl toe, hoopten het volcq dan weder
bij ons te Erijgen

30: d° s'morgens mooij weder ende Redelijcke
sleeft waeter, Roeijden met de boot
aan lant, Ick stuurde datelijcke

Twee

twee mannen om 's volcq te waerschouwen
dat ij daar comen souden daar de boot
lagt, dan onse 2: mannen conden bij
de rest niet comen ter oorsaecke vande
ruijcke, en 's extreem dicke bos, icke souden
selfs mede gegaan hebben, dan icke
was soo swacke dat icke niet gaan
en conde; wij danckten Godt voor
eijne genade ende barmhertichheijt dat
hij ons tot soo verre geholpen hadt, icke
sagt daar dichte bij, een spruijt versche
waeter uijt het bosch comen lopen,
hoeijden daar nae toe ende dronckten
onse becomte, ende vulden ons vaatje
dat wij inde boot hadde, vonden een
Clappus boom, en hackten die met
een houwer om, brochten de palmiten
ende Clappuchen inde boot, seer
verblijt eijnde dat wij door godes hulpe
eens wat te eeten en te drincken
hadden becomen, gingen samen inde
boot, om wat vande wal af te corten,
dan doe wij aan de brandingt quamen,
sprongt onse dregt, soo dat wij dwars
haackten, ende wierde onse eene eijde
ingesmeten, die vande hebben wellen
gemaeckt was, en de boot halfs

vol

vol water, wij setten met stocken en
riemen, dan hadden geen kracht, soo dat
sulcx niet baten conde, lieten de dregl
vallen, dan wilde niet houden, en de wint
quam fust met een barck uyt ter ee, —
ons sulcx wesen wilde, ick sprongl met
een Tou over boort om de boot recht
op ee te krijgen, dan conde niet helpen,
soo dat de boot tegens strant in stucken
gesmeten wiende, wij geraeckten op —
strant, bij malcander, en sagen malcander
droevich aan, niet wetende wat wij —
doen souden, wij aaten wat palmit met
malcander, ende begon datelijcke soo te
waeijen en te regenen, dat wij uyt
onse oogen niet sien conden, kroopen
in het kant bij malcander, ende bleven.
soo leggen, tot des anderen daagls toe /—

May 1: d° smorgens sagen wij naer de boot
die heel in stucken lagl, soo dat ick
seer bedroeck was, ende bitterlijck —
schreijde, riep Dode aan, om hulp en
bij stant, want niet wisten, wat
wij doen souden, bij het ander volcke —
en conden wij niet comen, ende —

ladden

hadden wij bij malcander geweest, het
soude ons niet connen helpen, soo dat
wij al te samen seer bedroeft waeren,
Teselveerden en vonden goet, langs strant
te reysen, soo langs ons godt de heere
het leven gelieft de te vergunnen, ofte
eenige uytcomste te verleenen, soo dat
de reyse in godes name aannamen
hadden noch 3: houwers, ende namen
elcke een stucke vande besaan tot ons
gebruycke, een gotelingh Groot vande
eerste plaets eynde, vonden drie
Clappus boomen, hackten die om,
en bleven de rest van die dagh ende
nacht over aldaar, aaten en dronckten
soo veel ons lüste, dan waeren
extreem langs doende eer wij een boom
conde om verre krijgen, soo swacke
waeren wij, voorts hebben wij het
ander volcq sedert niet weer vernomen
Reysden soo met malcander heen
langs strant, ende somwijlen wat
boschwaart in, dan hielden meest
bij strant, want ons vermoeden was,
wij daar soo veel noodt van 't wilt
gedierte niet souden hebben, als int
bosch, vonden int eerste doorgaan

Clappus

Clappus boomen ende palamit daar maer
sant bayen waeren, wanneer wij quamen
daar Clippen waeren, Trocken ons naeckt
uyt, ende liepen in Eee, soekten Crabben, oesters,
en mosselen, Clipvis, alycruycken ende
diergelijcke aaten soo Lau op, smaeckte ons
goet bij aldien maer altijt genoeck hadden
gehadt, maer mosten somwijlen bij leggen
dat wij niet vinden conden, begonden doen
een weynich stercker te worden, en conden
doen wat beter gaan, als int eerste,
mosten machtige bergen en Clippen over,
dat het een affgrijs was, om aan te sien,
want daar geen vlacke lant is, wij
maeckten dat wij altijt de Eee hoorden
om niet int bosch te verdoolen, Reysden soo
voort, wanneer op een goede plecq quamen,
bleven somwijlen een dagl à 2: daar om
te Rusten, wij hebben op de wegl geen wilt
gedierte vernomen, dan haar paden hebben
wij genoeckzaam gesien, van Tijgers, buffels
en kaaymans, dan apen, Klee bocken
en herte beesten hebben wij wel gesien,
ick was somtijts soo bedroeft ende quelde
mij selven oft ick halff sinneloos was,
wenschten dickwils om de doot, van
mismoedicheyt, dan Troosten ons

somwijlen

sommwijlen weder, ende baden Dode om
beter sinnen, dewijle het hem soo beliefde
want sonder sijn wille ons niet geschieden
can, doen wij soodanich ontrent 5: weecken
al gereijst ladden, quamen wij op plaetsen
daar hoe langer hoe minder victualie
voor ons te crijgen was, en conden
sommwijlen in een dach a' twee geen
waeter vinden, soo dat weder grooten
dorst mosten lijden, dronckten met een
riet uijt de buffels spooren, ende uijt
de holle boomen, op plaetsen onse
houwers staackten mede in stucken
soo dat een van ons volck leende op de
boomen climmen, ende hebben oft
weijnich boomen meer omgehouwen,
vreesden bij aldien bij Lavaenen quamen,
Ey ons daar over qualijck tracteeren
mosten, onse stucken vande houwers
bewaarden wij noch, om oft ons sulcx
noodich dienen conde, om ons voor gedierte
oft anders te verdefenderen, dan conden
hoe langer minder victualie becomen,
want aande Leekant conden wij niet
meer comen, ten oorsaacke vande
extreme steijle hooge Clippen, doen
leeden wij grooten hanger, soo dat het
begon op een murmureren te gaan,
ende begonden van scheijden te spreecken,

sonder

souden 2: en 2: niet malcander gaan, elck
een bij sonder wegl, om soo veel te beter
aan de Lost te geraacken, vermits het
noch beter strecken conde, als men Lots
vont voor 2: persoonen als voor vier, Ick
mort sulcx mede stemmen, alsoo ick
niet inde boomen conde Klimmen, gingen
dien dagl noch soo murmurerende met
malcander heen, en de nacht gepasseert
wesende, des morgens deelden de houwers,
om te scheyden, want den honger was
groot, gingen noch soo wat met malcan
der, ende morten een Schrickelijcke hoogen
bergl over, passeren, onderweegls Eynde
saegen een Lantbay, ende ons dachte dat
daar Klappus boomen waren, daar over
Eere verblijt Eynde, deden onse best om
over 't geberchte te comen, eyndelijcke
daar comende vonden onde Klappus
ende partij boomen genoech om onse lust
te boeten, daar was mede versch water
soo dat wij seer verblijt waeren, het
scheen dat het godt niet beliefde dat
wij van malcander souden scheyden, wij
bleven aldaar 3: a' 4: daegen, den derden
dagl soo als wij bij malcander saten,
en Lots aaten, sagen wij Vooche op gaan

daar

daar over wij verblijf waeren, soo dat
wij verloopten menschen aldaar te vinden,
des anderen daagts maeckte ons claer
namen een deel Clappus pit, ende want
geene daer nog over was, tot onse provisie
en deden onse best om daar te comen
daar wij de Hoorn laddes Eien op gaan,
onderwegen vonden weynich Fort, op een
plaets vonden nog 2: a' 3: boomen
haalden de Clappusten daar af, en
naemen die mede, dan door de langt
„durieeyt begon het eeten geleendal
op te haecken, en vonden niet meer
soo dat honger groot wierde, ende
malcander lelijcke begonden aan te
sien, vermits wij twaalf dagen
onder wege waeren, en wij quamen
daar wij de Hoorn laddes sien op gaan,
ten laetsten quamen in een schoone
Eantbaij, vonden 3: a' 4: oude huysen
dan daar was niemant in, daer
stonden een parkije Clappus boomen
dan daar was weynigh aan, vonden
een palmit boom, hackten die om
ende aaten met malcander, gingen
van daar naer een ander plaets, daer
meer boomen waeren, vonden eenige
oude Clappus 9: a' 10: stc, soo als wij

doende

doende waeren om de Clappus te krijgen, —
quam daer een groote Tijger uijt het bos, naer
ons toe, eijnde wel soo groot als een Jonge —
buffel, ick sagt hem niet, soo dat een —
van ons volcq hart tot mijn tiep, om mij te
waerschouwen, hij dat geroep hoorende, sprong
weder int bosch, bleven dien nacht daar —
leggen tot den dagl toe, des anderen daagls
voor de middagl quamen in een ander —
sant baij vonden nog eenige boomen, daer
waeren mede 2: praeuwen met de —
Pangaijen daar bij, ende tieden om waeter
in te doen, daar over wij seer verblijt —
waeren, maecten de praeuwen Claer,
om s' daagls daar naer, ons in godes —
naem mede hee te begeven, vulden —
de tieden met waeter, en souden 2: en 2:
ons in praeuw begeven, s' daagls daar
aan een lett dagl was, haelden de praeuwen
uijt bosch aan strant, vreesden voor de
Lavanden dat ij ons daar over attrapperen
en misschien om den hals souden brengen
de praeuwen aan strant lebbende, —
begon de Lee soo aan te branden, dat —
wijse met te waeter conden krijgen, —
wierden ten eersten halfs vol waeter —

gesmeten

gesmeten, het was te vooren doorgaans mooy
weer, soo dat het scheen, dat Godt niet
belieffde, doen het dagh wierde haelden
de praeuw weder int bosch, uyt vreese
voor de Pavaenen, cort daer nae sagh ick
een praeuw in ee met 2: Pavanen
en daar quam een langh strant, op ons
aan gaan, doen seyde ick 'tis nu te laat,
liet het geweer int kant bergen, op dat ey
geen quaat vermoeden op ons souden
hebben, gingh de Pavaan te gemoet, ende
groete hem, verlaalde hem dat wy ons
schip verlooren hadden int maleyts, wees
nae myn mont ende gaf hem te
verstaan, dat wy grooten honger hadden;
hy sprack niet als Pavaans, wees
ons eyn huys, als dat wy daar eeten
souden, gingen met hem, dan een van
ons volck, die een seer been ladde, conde
niet volgen, soo dat hy daar bleef
leggen, die 2: Pavanen, die inde praeuw
waeren, namen hem by haar, ende
braeken hem mede int huys daar wy
waeren, doen gaven ey ons te eeten Clappus
Pit en pisangh, sy vraeghden ons, waer
wy van daan quamen, beduyden haer
soo veel wy conden, dat 'tschip in ee
verlooren hadden, ende de boot alhier

op

op Java met noch 10: man daar bij, wisten
niet ost bantammers dan ook het Malaxmus
volcq was, tegens den avont gaven hij ons
gecoockte rijs met miljen, en deden ons
alles goets, maeckten wat plaets om
op te legger voor de geene die siecke
was, wij ladden doen bij de 2: maenden
langs strant gegaan, soo dat al over
13: weecken was, dat wij weder menschen
sagen, het was doen den 28: ons den 29:
Junij, de plaets daar wij waeren
wierde Baijlim genoemt

S'anderen daags morgens is de Javaan
in diens huijs wij waeren nae hijn
opperhoofd toegegaan, daar hij onderstond
belaste ons, dat wij daar blijven mosten,
tot dat hij weder quam, soo dat wij
daar 2: dagen bleven, lieten ons geen
gebreeck lijden, den derdendach die Javaan
weder gecomen hijnde, gaf ons Ider een
Clappus pit, en seijde dat wij naer
Batavia souden gaan, wij gingen onder
ons drien met hem, d'ander die niet
gaan conde, hebben hij gedragen, doen
wij soo verre waeren, doen wij de
Vraeuwen gesien hadden, quamen
daar 12: Javanen om ons te haelen

broeken

brochten ons tot op haar dorp, alwaar wij
weder 2: à 3: dagen verbleven, van daar
wierden gebracht op een plaets die Flamberie
hiet, 't opperhoofd van die plaets quam
ons selfs haelen, met 15: à 20: man
ende wierden 2: piecken met een stoek
voor hem gedraegen, hij hielt ons daer
drie weecken langh, liet ons wel
bewaeren dat wij niet wegh loopen
conden, nacht en dagh was wacht bij ons,
die tijt gepasseert zijnde, maeckte die
Orancay een claer om met ons naer de
mataram te reysen, de geene die van
ons siecke was, wierde doorgaans een
paart gegeven, soo dat wij soo samen
heen reysden, waeren 15: à 16: dagen onder
wege, inde mataram gecomen zijnde,
mosten 13: à 14: dagen daar blijven, ende
sommijlen naer 't hoofd toe gaan, alwaer
sij ons vraegden, waer wij van daan
quamen, seyden haar uyt hollant, en
't schip in eer verloren, en met de boot
aldaar gecomen, dewelcke met noch
10: man, soo onderweegh als op laets
lant verloren hadden, ten laetsten
quam 5: à 6: man van Tancmagon
paatij sijn volcke, ende haelden ons in
sijn huys, daagh daer naer reysden
met

met een van hacke bevellebbers, met
eenigl volcke naer paatij, alwaar wij
bestelt wierden om daar soo langl te
blijven, tot dat hij afkomen soude, naer
dat wij aldaar 7: a' 8: daegen geweest
waeren, isser een duytse Javaan genaemt
michiel Leeburgl, die op Javana woonachtig
is, bij ons gecomen, onderrechte ons, dat
icke aan 't opperhoofd op Japara soude
schrijven, bracht mij papier en inct,
ende dat hij 't bestellen soude, alsoo hij
daar wesen moste, soo dat icke aan
Sr. Evert michielsen onse gelegentheijt
weten liet, ende naer dat hij 6: a' 7:
dagen uytgeweest hadde, heeft hij ons
bescheijt gebracht, nevens voor elcke 2:
packen Eleeren, met andere verschoningl
en wat gelt, waeren doen hooglijcke
verleucht, want wij van Eleeren, door de
miserable Reijse heel ontbloot en bij naer
naecke waeren, 8: dagen naer date
sont 't opperhoofd van Japara een adsistent
bij ons, dewelcke naer dat hij groote
moeijten ende disputen met de Javanen
gehadt hadden, eijndelijcke licentie
voor ons Eeregl dat wij met een
souden vertrecken, de blijdschap was

soo

soo groot doenmaels bij ons, als ons bij
naer den hemel souden gaan, reijsden
met malcanden over Pavana, ende voorts
op Paxara, soo dat den 23: Septemb.r weder
bij onse Natie quamen, daar voor den
almogenden Ooge gedanckt ende
gepresen moet wesen inden heuwiseijt
amen

Paxara inde Nederlantse logie 7.me
Novemb.r 1650: was geteeckent Abram
Leeman

Naar gedane Collatie is
deze met eijn principale
accorderende bevonden
Int Castel Batavia den
20 Novemb. a 1650

Andries Frisius
Secr.